

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ ЯК КОМПОНЕНТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Петренко Тетяна

*студентка 2 року навчання, спеціальності 011 «Педагогіка вищої школи»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ,
Україна),*

*Діра Надія, наукова керівниця – докторка філософії PhD 011, асистентка,
кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)*

На сучасному етапі національного духовного відродження, враховуючи тривалу економічну кризу та наслідки військової агресії росії та повномасштабної війни-2022, стає актуальним завданням формування у молодих поколінь почуття прив'язаності до своєї Батьківщини. Важливим є розвиток відданості молодих громадян справі зміцнення влади та їх активної участі в суспільній діяльності та творчості.

Особливо цей нюанс є актуальним для майбутніх викладачів закладів вищої освіти. У цьому контексті освіта та виховання мають ключові фактори у спільному об'єднанні, розвитку, стабілізації, пізнання наукових знань та культурної освіти нашого суспільства. Вони сприяють громадянській та

патріотичній формації молодого покоління і сприянню в них формування історичної пам'яті та гідності.

Державна національна програма "Освіта" ("Україна ХХІ століття") та законодавство України, зокрема "Про освіту", "Про загальну середню освіту", «Про вищу освіту» покладає стратегічне завдання, пов'язане з вихованням громадянської свідомості та патріотизму в особистості. Основною метою є виховання громадянській любові до України, усвідомлення молоддю громадянських обов'язків на основі національних і загальнолюдських духовних цінностей [1].

У "Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності" визначено основний план громадянського виховання свідомого громадянина, патріота та професіонала, обдарованого відповідними особистісними якостями, світоглядом та способом мислення. Такий громадянин має спрямовувати свої дії та напрямок поведінки на саморозвиток та підтримку розвитку демократичного громадянського суспільства в Україні. Завданнями, що виділяються в документи, є формування національної свідомості, виховання почуття патріотизму та відданості Батьківщини, підтримка взаємозв'язку між ідеалами індивідуальної свободи, правами людини та громадянською відповідальністю [2].

Важливо, щоб український патріотизм виявлявся як активна турбота про добробут народу та сприяння зміцненню та розвитку Української держави. Патріотизм є невід'ємною частиною громадянськості, що включає в себе духовно-моральні цінності, психологічні риси та світогляд особистості, обумовлені її державною самоідентифікацією та усвідомленням належності до конкретної країни. Такий патріотизм пов'язаний із ставленням до законів, порядків, інститутів влади, власної гідності, знань та поваги до прав людини, цінностями громадянського суспільства, а також готовністю і здатністю дотримуватися власних прав та обов'язків.

Сучасний процес формування патріотизму як компоненту національної ідентичності у майбутніх педагогів закладів вищої освіти, реалізується через

національне виховання, яке орієнтується на формування повноцінної особистості, яка є розумовою, освіченою, суспільно активною і національно свідомою. Така особистість володіє глибокою громадянською відповідальністю, розвиненими інтелектуальними, творчими та духовними якостями, а також вміє проявляти патріотичні почуття. Крім того, молода особистість характеризується працездатністю, господарською обдарованістю, підприємливістю та ініціативністю.

Проблему патріотизму, сутності патріотичної свідомості та почуттів особистості, включаючи любов до рідної країни, досліджувалася як українськими (В. Бичко, Л. Буєва, І. Надольний, Л. Сохань, І. Стогній, О. Забужко, В. Шинкарук), так і зарубіжними (І. Кант, К. Роджерс, Е. Фромм та ін.) дослідниками.

Поняття "патріотизму" досліджується в роботах таких авторів, як І. Бех, А. Богуш, М. Боришевський, Л. Долинська, О. Киричук, В. Котирло, Ю. Трофімов, О. Роменець, О. Чебикін і ін. Більшість психологів дотримуються позиції, що через активну пізнавальну, альтруїстичну та громадсько-корисну діяльність майбутні педагоги отримують досвід, який сприяє посиленню почуттів патріотизму.

У цьому контексті важливо розуміти етнопсихологічну сутність національної ідентичності, свідомості та самосвідомості людини. Під національною свідомістю та самосвідомістю особистості розуміють "усвідомлення того, що вони є частиною певної національної (етнічної) спільноти та оцінку себе як носіїв національних (етнічних) цінностей, що сформувалися в процесі тривалого історичного розвитку національної спільноти та її самореалізації як суб'єкта соціальної дійсності"» [2]. Загалом, національна свідомість та самосвідомість означають почуття індивіда, що він є представником певної національної громади, носієм її культури, і має знання про минуле та сучасне цієї громади, а також здатність до діяльності, спрямованої у майбутнє [3].

Проте, слід зауважити, що поки що немає конкретних досліджень чи наукових робіт, які розглядали би проблему формування патріотизму як компоненту національної ідентичності у майбутніх педагогів закладів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Концепція виховання особистості в умовах розвитку української державності // Інф. збірник МО України, 1996. - № 14
2. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Педагог.газета.-2000.- № 6 (72), червень.- 6 с.
3. Мала енциклопедія державознавства /НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К.: Довіра: Генеза, 1996 – 942 с.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Рада молодих учених гуманітарно-педагогічного факультету
Рада аспірантів гуманітарно-педагогічного факультету
Студентська організація гуманітарно-педагогічного факультету
ЗА ПІДТРИМКИ СПІЛКИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ НУБІП УКРАЇНИ,
EURODOC, РАДИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ТА РАДИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ НАПН УКРАЇНИ

«СУЧАСНІ ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
НАУКОВЦІВ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ СВІТІ:
ВИКЛИКИ, ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА»

Матеріали міжнародної очно-дистанційної науково-
практичної конференції молодих вчених

6-7 листопада 2023 року
Частина 1

КИЇВ-2023

УДК 159.9:316:37:81

С 90

Сучасні гуманітарні дослідження молодих науковців у глобалізаційному світі: виклики, інновації, безпека: Тези міжнародної очно-дистанційної науково-практичної конференції молодих вчених (6-7 листопада 2023 р.) [у 2-х ч.] /За заг.ред. О.М. Прохорчука. – К., 2023. Ч.1.-233с.

Рекомендовано до друку

Вченою радою Гуманітарно-педагогічного факультету

(Протокол №6 від 17.11.2023)